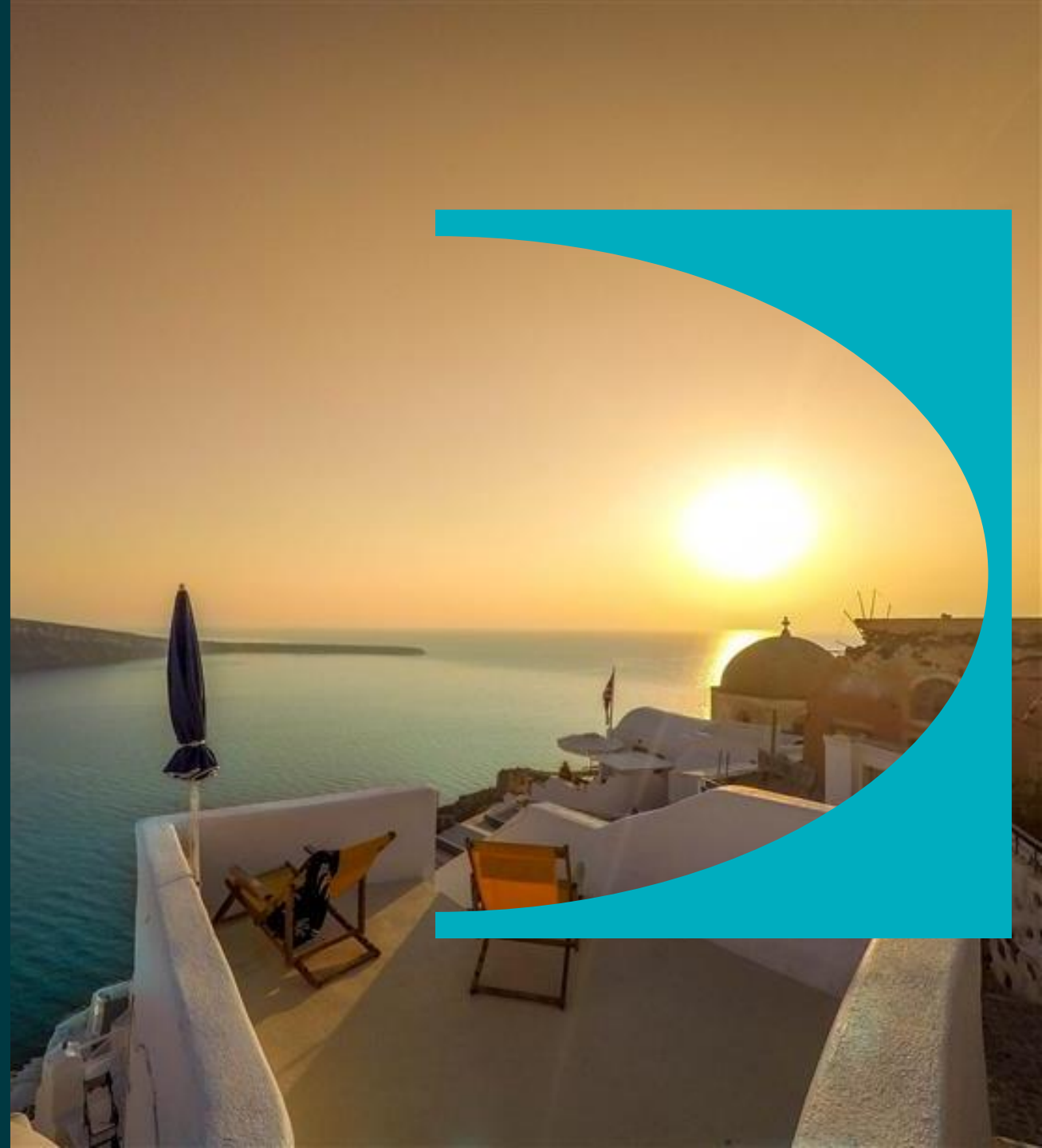

Τάσεις του επιχειρείν
με τη ματιά της Εθνικής Τράπεζας

Τουρισμός

2^ο τρίμηνο 2025

Εν μέσω νέων ρεκόρ το 2025, ο ελληνικός τουρισμός αναζητά στρατηγική ανταπόκρισης στις νέες προκλήσεις

Συνεχίζει ανοδικά ο τουρισμός το 2025, αλλά το διακύβευμα είναι το αναπτυξιακό πρότυπο

Ο χειμώνας επιβεβαιώνει την δυναμική των «μακρινών» αγορών

Οι «ώριμοι» τουριστικοί προορισμοί^[3] είναι πιο κινητικοί για την αξιοποίηση των νέων τουριστικών τάσεων

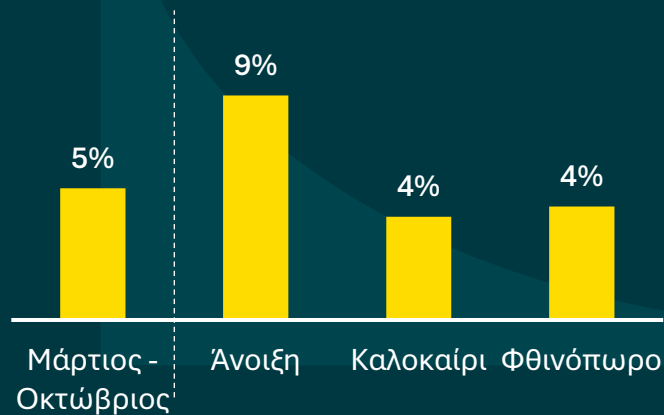

Παγκόσμιος τουρισμός 2025

▲ 3% - 5%

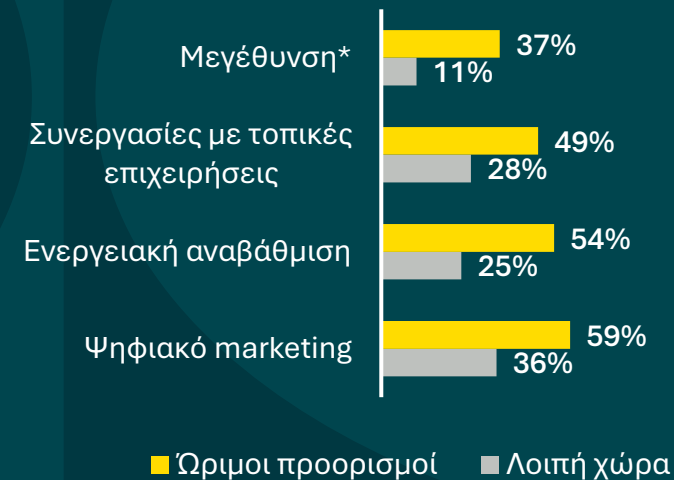
Προγραμματισμός αεροπορικών θέσεων ετήσια μεταβολή 2025 έναντι 2024

Τουρίστες από ΗΠΑ

- ✓ Υψηλή συνεισφορά: 22% της αύξησης αφίξεων του χειμώνα
- ✓ Υψηλή μέση δαπάνη^[1]: 81% υψηλότερη των λοιπών αγορών
- ✓ Χαμηλή εποχικότητα: 1/2 των αφίξεων εκτός καλοκαιριού^[2] (έναντι 1/3 στις υπόλοιπες αφίξεις)

Δράσεις ξενοδοχείων την τελευταία διετία % τομέα ΜμΕ

[1] Μέση δαπάνη ανά άφιξη σε ονομαστικούς όρους για το δωδεκάμηνο Μάρτιος 2024 – Φεβρουάριος 2025.

[2] Ως καλοκαιρινή περίοδος ορίζεται το διάστημα Ιούνιος-Σεπτέμβριος.

[3] Αιγαίο (Κυκλάδες, Κρήτη, Δωδεκάνησα κλπ.) και Χαλκιδική

*Οργανική μεγέθυνση και συμμετοχή σε clusters

Σε ανοδική τροχιά παραμένει ο ελληνικός τουρισμός το 2025, με τις εκτιμήσεις να συγκλίνουν σε αύξηση αφίξεων της τάξης του 3%-5%, συμβαδίζοντας με την παγκόσμια τάση. Σε αυτή την εκτίμηση συνηγορούν i) οι δείκτες αεροπορικής κίνησης (+10% στις αφίξεις 1^{ου} τετράμηνου και +4% στις προγραμματισμένες θέσεις Μαΐου-Οκτωβρίου) και ii) οι προσδοκίες των ξενοδοχείων (+5% άνοδο αφίξεων το 2025 εκτιμούν οι ΜμΕ του κλάδου βάσει έρευνας της ΕΤΕ). Σημειώνεται ωστόσο, ότι αυτές **οι προσδοκίες συνοδεύονται από υψηλή αβεβαιότητα**, καθώς οι διεθνείς γεωπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις επηρεάζουν έντονα τη διάθεση για ταξιδιωτικές δαπάνες (ενδεικτικά ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες ευρωπαϊκές αγορές^[2] είναι 5 μονάδες χαμηλότερα του μακροπρόθεσμου μέσου όρου).

Καθώς ο ελληνικός τουρισμός έχει κάνει άλματα ανόδου την περίοδο 2013-2024 (αφίξεις: +63%), **το ενδιαφέρον έχει μετατοπιστεί από τα ρεκόρ στο αναπτυξιακό πρότυπο**. Έτσι, στη συνέχεια της ανάλυσης μας **εστιάζουμε στους άξονες (i) των αγορών και (ii) των προορισμών**, καθώς είναι οι δύο κρίσιμες παράμετροι πάνω στις οποίες θα ορισθεί και θα βασισθεί ο σχεδιασμός μιας βιώσιμης αναπτυξιακής στρατηγικής.

Όσον αφορά τις προελεύσεις, **οι «μακρινές» αγορές θα αποτελέσουν σημαντικό τμήμα της μεσοπρόθεσμης δυναμικής του κλάδου**, συνεισφέροντας το ½ της ανόδου του παγκόσμιου τουρισμού την επόμενη 10ετία (όπως έχουμε ήδη αναδείξει σε προηγούμενη μελέτη μας). Σε αυτό το πλαίσιο, η προσέλκυση long-haul τουριστών θα επιτρέψει στην Ελλάδα τη μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο τουρισμού με μικρότερη εποχικότητα και υψηλότερη μέση δαπάνη. Πρώτα σημάδια προς αυτή την κατεύθυνση εμφανίζουν οι επιδόσεις του χειμώνα^[3], με τις **ΗΠΑ να κερδίζουν μερίδιο** (σε 7% από 6% το 2024) και παράλληλα να **υπερέχουν σε όρους δαπάνης ανά άφιξη** (διπλάσια έναντι λοιπών αγορών το χειμώνα 2025) και **εποχικότητας** (με ½ αφίξεων εκτός καλοκαιριού^[4], έναντι ⅓ για λοιπές αφίξεις). Θετικά στην άνω προοπτική λειτουργεί η **ενίσχυση των απευθείας αεροπορικών συνδέσεων**, με τις αγορές των ΗΠΑ (φθάνοντας τις περίπου 100 πτήσεις/εβδομάδα το καλοκαίρι 2025, σχεδόν διπλάσιες έναντι προ-πανδημίας) και της Κίνας (φθάνοντας τις περίπου 12 πτήσεις/εβδομάδα το καλοκαίρι 2025, σχεδόν τριπλάσιες έναντι προ-πανδημίας).

Εξετάζοντας το επίπεδο ανταπόκρισης των προορισμών στις τρέχουσες προκλήσεις και αξιοποιώντας τα ευρήματα της τακτικής μας έρευνας στα ελληνικά ξενοδοχεία, αναδεικνύεται ότι **οι «ώριμες» τουριστικά περιοχές ακολουθούν μια αποτελεσματική και συνεκτική στρατηγική** με διπλή στόχευση: (i) την ανταγωνιστικότητα και (ii) την προσαρμογή στις νέες τάσεις. Συγκεκριμένα, άνω των ⅔ αυτών έχει υλοποιήσει επενδύσεις κατά την προηγούμενη τριετία – με **έμφαση στη μεγέθυνση** (αυτόνομη ή μέσω συνεργασιών). Παράλληλα, έχουν προσαρμόσει σε μεγάλο βαθμό το σύνολο της στρατηγικής τους **στα νέα δεδομένα της παγκόσμιας ζήτησης**, με ποσοστά της τάξης του ½ να προχωρούν σε σχετικές πρωτοβουλίες ψηφιοποίησης, ενεργειακής αναβάθμισης και ανάδειξης τοπικών εμπειριών και προϊόντων.

Ωστόσο, **τα ξενοδοχεία στις υπόλοιπες περιοχές της χώρας αποδεικνύονται λιγότερο «κινητικά» στο σύνολο των παραπάνω παραμέτρων**, με τη δυναμικότητά τους να είναι περίπου στο ⅓ αυτής των ώριμων όσον αφορά τις στρατηγικές μεγέθυνσης και περίπου στο ½ όσον αφορά τις στρατηγικές προσαρμογής στις νέες προτιμήσεις των ταξιδιωτών. Καθώς **οι αναδυόμενες παγκόσμιες τάσεις «ταιριάζουν» με το «νέο και εναλλακτικό»** που μπορούν να προσφέρουν οι λιγότερο γνωστοί ελληνικοί προορισμοί, η υιοθέτηση μιας πιο αναπτυξιακής και στοχευμένης στρατηγικής (στα πρότυπα των ώριμων περιοχών) θα τους επιτρέψει να δρέψουν σημαντικά οφέλη από το νέο τουριστικό κύμα και παράλληλα θα επέτρεπε στην χώρα να επιτύχει πιο ισόρροπη ανάπτυξη.

Με θετικούς οiwονούς ξεκινά ο ελληνικός τουρισμός το 2025, παρά τη δύσκολη συγκυρία

Σε ανοδική τροχιά παραμένει ο ελληνικός τουρισμός το 2025, όπως αποτυπώνουν οι πρώτες ενδείξεις από την αεροπορική κίνηση και τις προσδοκίες του κλάδου ξενοδοχείων. Ειδικότερα:

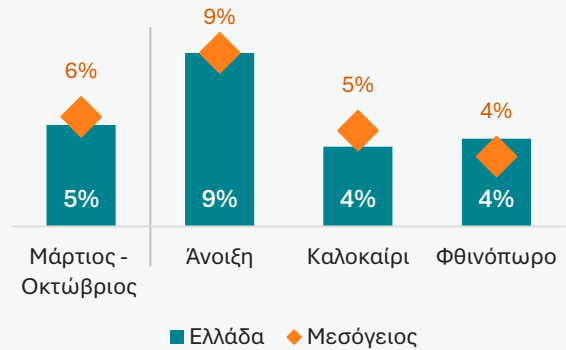
- Η αεροπορική κίνηση είναι ανοδική, καθώς μετά τη δυναμική εκκίνηση του έτους (διεθνείς αφίξεις 1^{ου} τετράμηνου: +10% ετησίως), άνοδο καταγράφουν οι προγραμματισμένες αεροπορικές θέσεις για το διάστημα Μάιος-Οκτώβριος (+4%).
- Οι δείκτες προσδοκιών των ξενοδοχείων κινούνται ανοδικά, με τον δείκτη μελλοντικής δραστηριότητας^[1] να υπερέχει του μεσογειακού ανταγωνισμού (Ιανουάριος-Απρίλιος: 45 έναντι 7 μονάδες πάνω από τον μακροπρόθεσμο μέσο όρο). Θετική και η εικόνα της απασχόλησης, με το 1^ο τρίμηνο του έτους να κλείνει με 27 χιλ καθαρές προσλήψεις (συνεχίζοντας την τάση της προηγούμενης διετίας).
- Οι ΜμΕ του κλάδου ξενοδοχείων επιβεβαιώνουν τις θετικές προσδοκίες, αναμένοντας αύξηση της τάξης του 5% στις αφίξεις το 2025 (έναντι ανόδου της τάξης του 10% το 2024), όπως προκύπτει από την πρόσφατη Έρευνα Συγκυρίας της Εθνικής Τράπεζας.

Υπό αυτό το πρίσμα, εκτιμούμε ότι το 2025 ο ελληνικός τουρισμός μπορεί να επιτύχει επίδοση της τάξης του 3%-5% (συμβατή με την εκτιμώμενη τάση του παγκόσμιου τουρισμού) συνεχίζοντας την ανοδική πορεία των τελευταίων ετών, παρά το πρόσκαιρο «μούδιασμα» που προκάλεσε η σεισμική δραστηριότητα στις Κυκλάδες τον Φεβρουάριο^[3]. Σημειώνεται ότι οι άνω προσδοκίες συνοδεύονται από υψηλή αβεβαιότητα, καθώς οι διεθνείς γεωπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις επηρεάζουν τη διάθεση για ταξιδιωτικές δαπάνες (ενδεικτικά ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες αγορές^[2] προέλευσης της Ευρώπης είναι 5 μονάδες χαμηλότερα του μακροπρόθεσμου μέσου όρου).

Με τον ελληνικό τουρισμό να συνεχίζει τις ανοδικές επιδόσεις σε όρους αφίξεων (+63% την περίοδο 2013-2024), το ενδιαφέρον μετατοπίζεται από τα ρεκόρ στο αναπτυξιακό πρότυπο. Σε αυτό το πλαίσιο, η ανάλυση μας θα εστιάσει σε δυο άξονες (i) αγορές και (ii) προορισμοί, που παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον καθώς σκιαγραφούν τις προοπτικές και τη στρατηγική του ελληνικού τουρισμού με στόχο μια βιώσιμη ανάπτυξη.

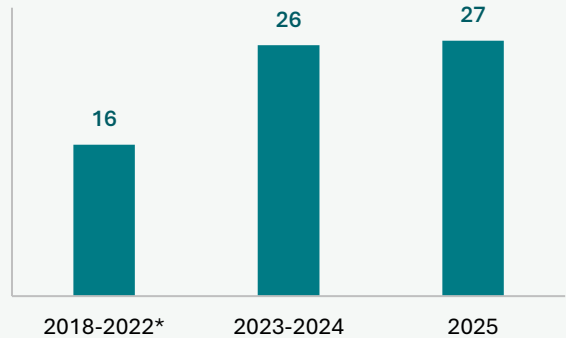
Προγραμματισμός αεροπορικών θέσεων 2025

ετήσια ποσοστιαία μεταβολή

Προσλήψεις ξενοδοχείων

σε χιλιάδες εργαζομένους, σωρευτικά σε καθαρούς όρους για την περίοδο Ιανουάριος-Μάρτιος

Δείκτες μελλοντικής δραστηριότητας ξενοδοχείων^[1]

έναντι του μακροπρόθεσμου μέσου όρου

Δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης στις κύριες τουριστικές αγορές^[2]

δείκτης (μακροπρόθεσμος μέσος όρος = 0)

[1] Προκύπτει ως μέσος των δεικτών μελλοντικής ζήτησης, απασχόλησης και τιμών στον κλάδο των καταλυμάτων.
[2] Γαλλία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ιταλία, Ισπανία και Ολλανδία
[3] Η αεροπορική κίνηση εξωτερικού στο αεροδρόμιο της Σαντορίνης σημείωσε πτώση 31,5% κατά το 1^ο τετράμηνο του έτους.
* Εξαιρούνται τα έτη 2020 και 2021 που επηρεάστηκαν έντονα από την υγειονομική κρίση του COVID-19.
Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδας, European Commission, Insete AirData-Tracker, Bloomberg, Sojern, Υπουργείο Εργασίας-Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Οι επιδόσεις του χειμώνα επιβεβαιώνουν τη σημασία των μακρινών αγορών προέλευσης

Ξεκινώντας από τις τουριστικές αγορές, η μεσοπρόθεσμη δυναμική του κλάδου αναμένεται να προέλθει σε μεγάλο βαθμό από μη-Ευρωπαϊκές χώρες (δείτε σχετική μελέτη [Τουρισμός: 1^ο τρίμηνο 2025](#)). Μια συντονισμένη στρατηγική προσέλκυσης τουριστών από μακρινές αγορές εκτιμάται ότι θα επιτρέψει στην Ελλάδα αύξηση των τουριστικών αφίξεων, και μετάβαση σε ένα νέο μοντέλο τουρισμού, μικρότερης εποχικότητας και υψηλότερης δαπάνης ανά άφιξη (αξιοποιώντας τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των μακρινών αγορών).

Οι πρόσφατες επιδόσεις του **χειμώνα**^[2], (i) διατήρησαν την τάση μείωσης της εποχικότητας αφίξεων (+9% ετησίως, έναντι +6% ετησίως το καλοκαίρι 2024), (ii) ενίσχυσαν το μερίδιο της Ελλάδας στη μεσογειακή αγορά (2,5%, από 2,4% το χειμώνα του 2024), ενώ παράλληλα (iii) επιβεβαιώνουν την άνω τάση στις αγορές προέλευσης. Συγκεκριμένα, **υψηλότερη δυναμική εντοπίστηκε στις αφίξεις τουριστών από τις ΗΠΑ** (+33%) – παραδοσιακή long-haul αγορά του ελληνικού τουρισμού – που συνεισέφερε το **1/3 της ανόδου**. Μάλιστα, ξεχωρίζει έναντι λοιπών «παραδοσιακών» ευρωπαϊκών αγορών μας για:

- Το **καλύτερο προφίλ εποχικότητας**, αφού το 1/2 των τουριστών φθάνει στη χώρα μας εκτός καλοκαιριού^[2] (έναντι 1/3 για τις άλλες χώρες)
- Τη **διπλάσια δαπάνη ανά άφιξη** σε σχέση με τις άλλες αγορές, η οποία μάλιστα αυξήθηκε τον χειμώνα του 2025 κατά 19% (ετησίως σε πραγματικούς όρους) αντισταθμίζοντας σε μεγάλο βαθμό την πτώση 5% στις μεγάλες ευρωπαϊκές αγορές (Γαλλία, Γερμανία και ΗΒ).

Θετικά στην άνω προοπτική λειτουργεί η διαφαινόμενη **ενίσχυση των αεροπορικών συνδέσεων** (άμεσων και έμμεσων) με μακρινές αγορές όπως οι ΗΠΑ (φθάνοντας τις περίπου 100 πτήσεις/εβδομάδα το καλοκαίρι 2025, σχεδόν διπλάσιες έναντι προ-πανδημίας), αλλά και η Κίνα (φθάνοντας τις περίπου 12 πτήσεις/εβδομάδα το καλοκαίρι 2025, σχεδόν τριπλάσιες έναντι προ-πανδημίας). Σημειώνεται ότι η προσθήκη νέων σημείων προέλευσης από την Κίνα^[4] όχι μόνο επιτρέπει την υπέρβαση των επιδόσεων του 2019, αλλά **τοποθετεί τον ελληνικό τουρισμό σε πλεονεκτική θέση** ώστε να αξιοποιήσει τη έντονη δυναμική της συγκεκριμένης αγοράς για την επόμενη δεκαετία (σχεδόν 1/2 του νέου κύματος τουριστών προς την Ευρώπη αναμένεται να προέλθει από την Ασία).

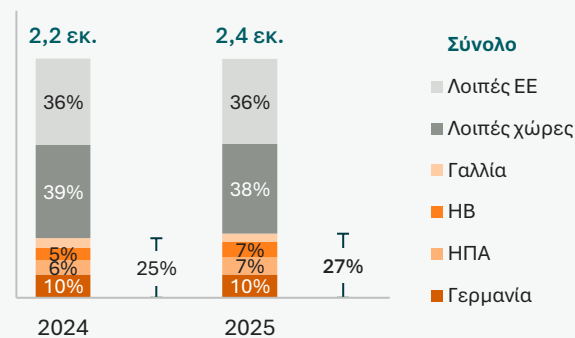
Διεθνείς αφίξεις

ετήσιος ρυθμός μεταβολής, σε εκ. επιβάτες^[1]

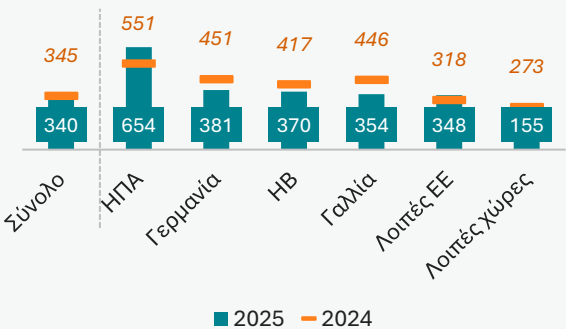
Αφίξεις ξένων τουριστών

χειμερινή περίοδος^[2], σε εκατομμύρια τουρίστες

Δαπάνη ανά άφιξη

ποσά σε €/άφιξη την χειμερινή περίοδο^[2] (αποπληθωρισμένες τιμές)

Μερίδιο Ελλάδας στην μεσογειακή αγορά

ποσοστό επί των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών της περιόδου^[5]

[1] Στις διεθνείς αφίξεις δεν λαμβάνονται υπόψιν οι αφίξεις κρουαζιέρας.

[2] Ως χειμερινή περίοδος 2025 ορίζουμε το διάστημα Δεκέμβριος 2024-Φεβρουάριος 2025.

[3] Ως περίοδος εκτός καλοκαιριού για το προφίλ εποχικότητας λαμβάνεται το διάστημα εκτός της περιόδου Ιούνιος-Σεπτέμβριος.

[4] Οι αεροπορικές εταιρείες που συνδέουν την Αθήνα με την Κίνα είναι πλέον 3 (από 2 το 2024 και 1 το 2019), με τις προσθήκες μάλιστα να αφορούν διαφορετικές περιοχές/πόλεις της Κίνας και τα εκτιμώμενα δρομολόγια να φθάνουν τα 12 ανά εβδομάδα (από περίπου 4 το 2019).

[5] Ως τρέχουσα περίοδος ορίζεται η περίοδος Άνοιξη 2024-Χειμώνας 2025 και ως προηγούμενη η περίοδος Άνοιξη 2023-Χειμώνας 2024 κατά περίπτωση.

Πηγές: Τράπεζα της Ελλάδας, Eurostat, El.Stat. | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Οι περισσότεροι «ώριμοι» τουριστικοί προορισμοί επιδιώκουν περαιτέρω ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους

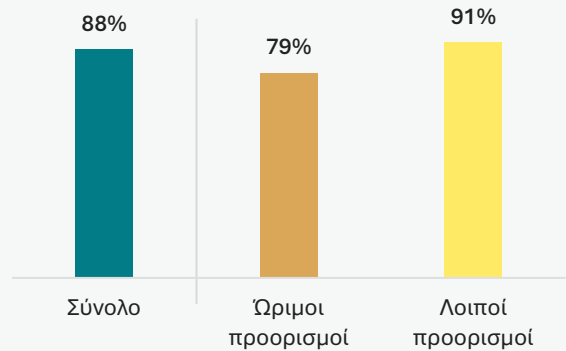
Με τις νέες τάσεις τουριστικής ζήτησης να είναι ήδη εμφανείς από πλευράς αναδυόμενων αγορών, έχει ενδιαφέρον να εξετάσουμε πώς ανταποκρίνονται οι επιμέρους τουριστικοί προορισμοί στις τρέχουσες προκλήσεις. Αξιοποιώντας την πρόσφατη Έρευνα Συγκυρίας που διεξήγαγε η Εθνική Τράπεζα για 3^η συνεχόμενη χρονιά σε δείγμα 200 ΜμΕ του κλάδου ξενοδοχείων, αναδεικνύεται σε μεγάλο βαθμό μια **εικόνα δύο ταχυτήτων, με τους πιο «ώριμους» τουριστικά προορισμούς να εμφανίζουν υψηλότερη κινητικότητα.**

Ξεκινώντας από την ευρύτερη χρηματοοικονομική εικόνα, οι «ώριμοι» τουριστικοί προορισμοί εμφανίζουν στοιχεία υψηλότερης ανθεκτικότητας. Ειδικότερα, ενώ αναγνωρίζουν την **υψηλή πίεση που ασκεί η διεθνής συγκυρία** στον κλάδο (79% έναντι 91% του τομέα), είναι πιο αισιόδοξοι για το μέλλον καθώς υπερéχουν σε δείκτες όπως η **μελλοντική ζήτηση** (64 μονάδες έναντι 38 μονάδες), και η **μελλοντική ανάπτυξη** (70% του τομέα με στόχο ανάπτυξης, έναντι 49%).

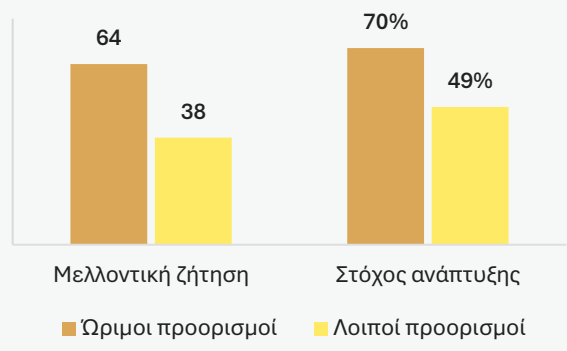
Η υπεροχή των ξενοδοχειακών ΜμΕ των «ώριμων» τουριστικά περιοχών συνδέεται με τις **επιλογές της στρατηγικής επενδύσεων** της προηγούμενης τριετίας, και την **έμφαση στη μεγέθυνση των επιχειρήσεων**. Πιο αναλυτικά, οι ΜμΕ αυτές διακρίθηκαν για την πιο **έντονη επενδυτική δραστηριότητα** (70% έναντι 58% του τομέα), δαπανώντας μάλιστα υψηλότερο ποσοστό των πωλήσεων τους (21% έναντι 16%). Επιπλέον όμως, επέδειξαν εντονότερη **στόχευση στην ενίσχυση της ανθεκτικότητάς τους**, με το 31% να επιδιώκει αύξηση μεγέθους, και το 15% ανάπτυξης συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις του κλάδου (clusters), έναντι μόλις 11% και 4% αντίστοιχα στις λοιπές ΜμΕ του κλάδου.

Μάλιστα, **οι ξενοδοχειακές ΜμΕ των «ώριμων» τουριστικά περιοχών ξεχωρίζουν για την επενδυτική τους δεινότητα**, καθώς παρότι ήταν περισσότεροι ενεργές επενδυτικά κατά την προηγούμενη περίοδο, αναγνωρίζουν σε μεγαλύτερο βαθμό την ανάγκη πρόσθετων επενδύσεων στο μέλλον. Πιο αναλυτικά, το 34% των ΜμΕ του τομέα αναγνωρίζουν ότι **το ύψος των επενδύσεων που υλοποίησαν ήταν χαμηλότερο από το απαιτούμενο** (έναντι 10% στις υπόλοιπες περιοχές), με τις καθυστερήσεις υλοποίησης να αναδεικνύονται ως ένας από τους βασικούς λόγους της υστέρησης (22% του τομέα).

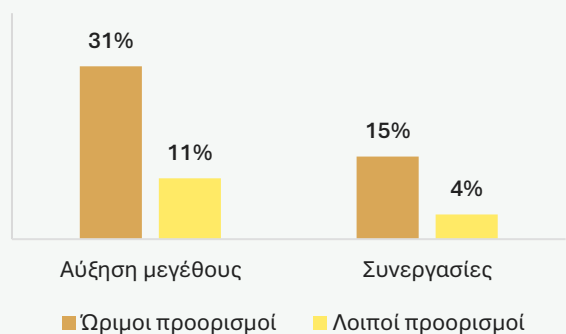
Υψηλή πίεση στη λειτουργία της επιχείρησης από τη διεθνή αβεβαιότητα
ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

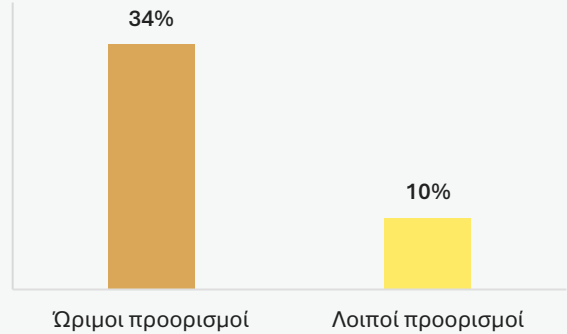
Δείκτες συγκυρίας
θετική εκτίμηση για μελλοντική ζήτηση & ποσοστό τομέα ΜμΕ με στόχο ανάπτυξης

Επενδύσεις μεγέθυνσης
ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Ανάγκη επιπρόσθετων επενδυτικών πόρων
ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

[1]: Για τους σκοπούς της παρούσας ανάλυσης και για την ευκρινέστερη παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου, οι συγκρίσεις γίνονται μεταξύ των «ώριμων» τουριστικά περιοχών Αιγαίο (Κυκλάδες, Κρήτη, Δωδεκάνησα κ.λπ.) και Χαλκιδική – και των λοιπών προορισμών. Η σύγκριση αυτή έχει επιλεγεί μετά από λεπτομερή ανάλυση των δεδομένων ανά περιοχή, από την οποία προέκυψε ότι σε όλες τις παρουσιαζόμενες παραμέτρους οι «ώριμες» τουριστικά περιοχές υπερéχουν έναντι όλων των επιμέρους λοιπών περιοχών.

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας, 1^ο εξάμηνο 2025 | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Η στρατηγική ευθυγράμμιση με τις νέες τάσεις του τουρισμού δημιουργεί ευκαιρίες ανάπτυξης

ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

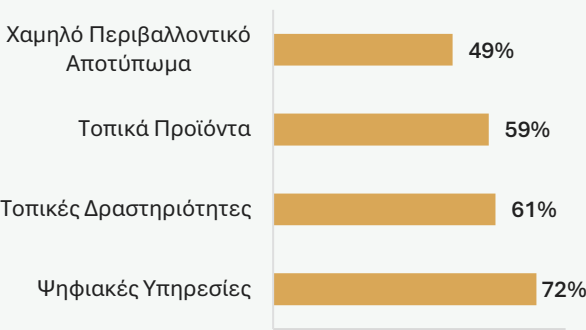
Η επενδυτική κινητικότητα στις «ώριμες» τουριστικές περιοχές δεν περιορίζεται μόνο στη μεγέθυνση των επιχειρήσεων, αλλά επίσης τις **προετοιμάζει να ανταποκριθούν στις νέες συνθήκες** που διαμορφώνουν στον κλάδο οι αλλαγές στις προτιμήσεις των πελατών.

Πιο αναλυτικά, οι ελληνικές ΜμΕ του κλάδου ξενοδοχείων αναγνωρίζουν το **αυξημένο ενδιαφέρον** των πελατών τους για **ψηφιακές υπηρεσίες** (72%), **τοπικές δραστηριότητες** (61%) **και προϊόντα** (59%), και το **περιβαλλοντικό αποτύπωμα** των καταλυμάτων (49%). Ωστόσο, οι ξενοδοχειακές ΜμΕ στις «ώριμες» τουριστικές περιοχές είναι την τελευταία διετία πιο δραστήριες στην προσπάθεια κάλυψης αυτών των προτιμήσεων. Ειδικότερα, το 59% των ΜμΕ του τομέα υλοποίησαν δράσεις ψηφιακού marketing, έναντι μόλις 36% στις λοιπές περιοχές. Αντίστοιχη εικόνα εμφανίζεται και σε επίπεδο συνεργασιών με τοπικές επιχειρήσεις (49% του τομέα, έναντι 28% στις λοιπές), με αποτέλεσμα να έχουν διαμορφώσει καλύτερες δυνατότητες παροχής ολοκληρωμένης τουριστικής εμπειρίας εμπλουτισμένης με ιδιαίτερα τοπικά στοιχεία (φύση, γαστρονομία, πολιτισμός). Υψηλότερος είναι επίσης ο βαθμός ανταπόκρισης στις περιβαλλοντικές ανησυχίες των πελατών τους, με το 54% να έχει υλοποιήσει δράσεις ενεργειακής αναβάθμισης, έναντι μόλις 25% στις λοιπές περιοχές.

Καθώς **ο παγκόσμιος τουρισμός μετασχηματίζεται** εξαιτίας των αλλαγών στις προτιμήσεις των τουριστών και της ανάδειξης νέων αγορών, η διαφορά στην ένταση των επενδύσεων μεταξύ των επιμέρους περιοχών λειτουργεί προς την κατεύθυνση **διεύρυνσης του χάσματος μεταξύ «ώριμων» και λοιπών τουριστικών προορισμών**. Ωστόσο, καθώς **τα χαρακτηριστικά των λοιπών περιοχών είναι συμβατά με τις νέες τάσεις** του παγκόσμιου τουρισμού (αναζήτηση εναλλακτικών, μη κορεσμένων προορισμών), αναδεικνύεται για αυτές μια σημαντική ευκαιρία ανάπτυξης. Προϋπόθεση όμως για την εκμετάλλευση της είναι **η ανάπτυξη μιας πιο επιθετικής στρατηγικής επενδύσεων και δράσεων για την προσαρμογή στις νέες συνθήκες**, που θα τους επιτρέψει να ανταποκριθούν με επιτυχία στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονται στην τουριστική αγορά και να αξιοποιήσουν προς όφελος τους τη μελλοντική δυναμική του τουρισμού.

Αλλαγές στις προτιμήσεις πελατών

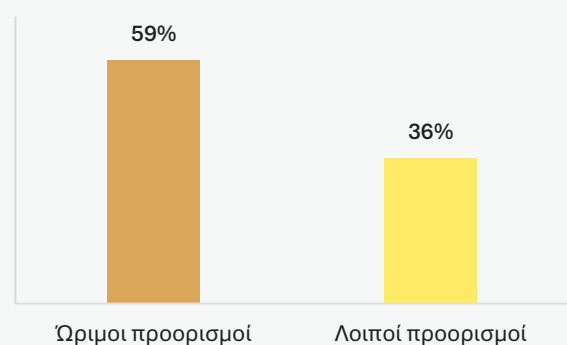
ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Δράσεις τελευταίας διετίας:

Ψηφιακό marketing

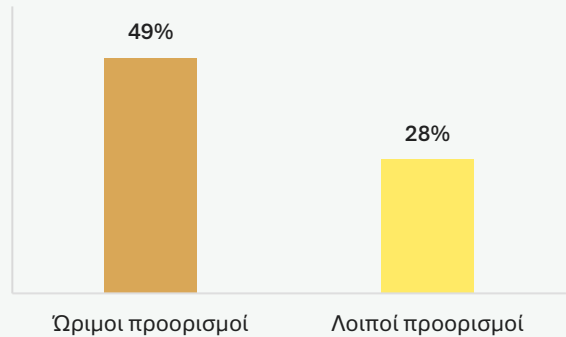
ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Δράσεις τελευταίας διετίας:

Συνεργασία με τοπικές επιχειρήσεις

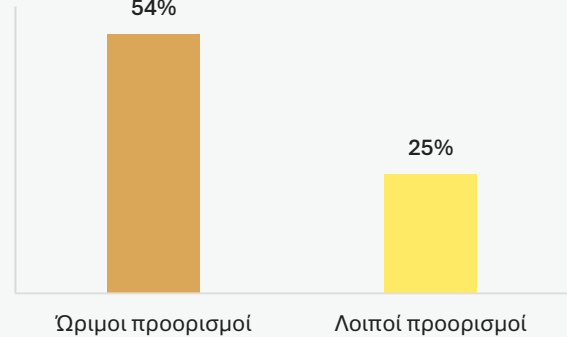
ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Δράσεις τελευταίας διετίας:

Ενεργειακή αναβάθμιση

ως ποσοστό του τομέα ΜμΕ

Πηγή: Έρευνα Συγκυρίας Εθνικής Τράπεζας, 1^ο εξάμηνο 2025 | Επεξεργασία: Εθνική Τράπεζα

Disclaimer

Η παρούσα έκθεση καταρτίστηκε από τη Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η οποία εποπτεύεται από την Τράπεζα της Ελλάδος και την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, και προορίζεται αποκλειστικά ως απλή αναφορά για την ενημέρωση έμπειρων και ειδικευμένων επενδυτών, οι οποίοι αναμένεται και θεωρούνται απολύτως ικανοί να λαμβάνουν επενδυτικές αποφάσεις χωρίς να βασίζονται στο περιεχόμενο της έκθεσης, δηλαδή μόνον εφόσον πραγματοποιήσουν ίδια ανεξάρτητη έρευνα σε πηγές της επιλογής τους. Η παρούσα έκθεση δεν συνιστά επενδυτική έρευνα ούτε σύσταση για έρευνα, και ως τέτοια δεν καταρτίστηκε βάσει νομικών απαιτήσεων με σκοπό τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της επενδυτικής έρευνας. Οι πληροφορίες που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν συνιστούν παροχή επενδυτικών συμβουλών και σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ή να θεωρηθούν σαν πρόταση ή προτροπή για αγορές ή πωλήσεις ή προώθηση προσφοράς ή προτροπής για αγορές ή πωλήσεις ή για συμμετοχή σε σύμβαση αναφορικά με κάθε χρεόγραφο, προϊόν, υπηρεσία ή επένδυση. Οι πληροφορίες ή οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση δεν επαρκούν για να στηρίξουν μια επενδυτική απόφαση – και δεν συνιστούν δήλωση ή εγγύηση όσον αφορά τις μελλοντικές επιδόσεις οποιουδήποτε χρηματοπιστωτικού μέσου, πίστωσης, συναλλαγματικής ισοτιμίας ή άλλου μέτρου της αγοράς ή της οικονομίας. Οι επιδόσεις που έχουν σημειωθεί στο παρελθόν δεν αποτελούν αξιόπιστη ένδειξη μελλοντικών επιδόσεων. Δηλώνεται δεόντως ότι τα επενδυτικά προϊόντα ενέχουν επενδυτικούς κινδύνους, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται ο κίνδυνος απώλειας μέρους ή του συνόλου του επενδυόμενου κεφαλαίου. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος και/ή τα συνδεδεμένα με αυτήν πρόσωπα δεν φέρουν καμία απολύτως ευθύνη για τυχόν συνέπειες (συμπεριλαμβανομένης, ενδεικτικά, της άμεσης, έμμεσης ή επακόλουθης ζημίας, της απώλειας κέρδους, και άλλων απωλειών) που προκύπτουν από τυχόν εξάρτηση ή χρήση της παρούσας έκθεσης, και δεν αναλαμβάνουν καμία νομική υποχρέωση έναντι επενδυτή που θα λάβει άμεσα ή έμμεσα την παρούσα έκθεση. Η τελική επενδυτική απόφαση πρέπει να λαμβάνεται από τον επενδυτή, και την ευθύνη για την επένδυση πρέπει να αναλάβει ο επενδυτής.

Όποια στοιχεία έχουν χρησιμοποιηθεί στην παρούσα έκθεση, έχουν ληφθεί από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες, αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από ανεξάρτητο φορέα. Λόγω της πιθανότητας λάθους εκ μέρους αυτών των πηγών, η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος δεν εγγυάται για την ακρίβεια, τον επίκαιρο χαρακτήρα ή τη χρησιμότητα οποιασδήποτε πληροφορίας. Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στην παρούσα έκθεση υπόκεινται σε μεταβολές χωρίς προειδοποίηση, και δεν υφίσταται υποχρέωση επικαιροποίησης των πληροφοριών και των απόψεων που περιέχονται στην παρούσα έκθεση. Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος, οι συνδεδεμένες με αυτήν εταιρείες, οι εκπρόσωποί της, τα στελέχη της και/ή το προσωπικό της ή άλλα πρόσωπα που σχετίζονται με αυτήν, δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση σε σχέση με την ακρίβεια ή την πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στην παρούσα έκθεση, ή για οποιαδήποτε ζημία, εν γένει, που απορρέει από τυχόν χρήση της παρούσας έκθεσης, συμπεριλαμβανομένων των επενδυτικών αποφάσεων που βασίστηκαν στην παρούσα έκθεση. Η παρούσα έκθεση δεν υποτίθεται ότι περιέχει όλες τις πληροφορίες που μπορεί να χρειάζεται ένας υποψήφιος επενδυτής. Οι αποδέκτες της παρούσας έκθεσης θα πρέπει να αξιολογούν σε ανεξάρτητη βάση τις ειδικές πληροφορίες και απόψεις που περιέχονται σε αυτήν, και να ζητούν τις συμβουλές των επαγγελματιών και οικονομικών συμβούλων της επιλογής τους σε σχέση με οποιοδήποτε επενδυτικό, οικονομικό, νομικό, επιχειρηματικό, φορολογικό, λογιστικό ή κανονιστικό ζήτημα, πριν προβούν σε οποιαδήποτε επένδυση ή πριν πραγματοποιήσουν οποιαδήποτε συναλλαγή σχετικά με πληροφορίες και απόψεις που πραγματεύεται η παρούσα έκθεση.

Η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος Α.Ε. συνέταξε και δημοσίευσε την παρούσα έκθεση απολύτως ανεξάρτητα από οποιαδήποτε συνδεδεμένη με αυτήν εταιρεία και, ως εκ τούτου, όλες οι δεσμεύσεις, απόψεις, προβλέψεις, αξιολογήσεις ή ενδεικτικές τιμές που διατυπώνονται στις εν λόγω εκθέσεις μπορεί να διαφέρουν ουσιαστικά από τυχόν παρόμοιες εκθέσεις οι οποίες εκδίδονται από συνδεδεμένες εταιρείες, και μπορεί να βασίζονται σε διαφορετικές πηγές και μεθοδολογίες. Η παρούσα έκθεση δεν απευθύνεται σε, ούτε προορίζεται για, διανομή προς χρήση από πρόσωπα ή οντότητες που είναι πολίτες ή κάτοικοι ή έχουν έδρα σε οποιαδήποτε τοποθεσία, κράτος, χώρα ή άλλη δικαιοδοσία στην οποία η εν λόγω διανομή, δημοσίευση, διάθεση ή χρήση αντίκειται προς τους σχετικούς νόμους, κανονισμούς ή κανόνες. Η παρούσα έκθεση προστατεύεται από τους νόμους περί πνευματικής ιδιοκτησίας και δεν επιτρέπεται η τροποποίηση, αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση ή μεταβίβασή της, είτε άμεση είτε έμμεση, σε οποιοδήποτε τρίτο μέρος, εν όλω ή εν μέρει, χωρίς προηγούμενη γραπτή συγκατάθεση της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος. Όλες οι απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση εκφράζουν με ακρίβεια τις προσωπικές απόψεις του συντάκτη αποκλειστικά, όσον αφορά καθένα και όλα τα θέματα που καλύπτονται. Περαιτέρω, βεβαιώνεται ότι κανένα μέρος της αποζημίωσης του συντάκτη της έκθεσης δεν είχε, ούτε έχει, ούτε θα έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τις συγκεκριμένες θέσεις ή τις απόψεις που διατυπώνονται στην παρούσα έκθεση.

Τζέση Βουμβάκη

Deputy Chief Economist

+30 210 334 1549

fvoumv@nbg.gr

Νάνσυ Κουτούζου

Head of Business Analysis

+30 210 334 1528

koutouzou.ath@nbg.gr

Γεώργιος Κ. Σακκάς

Economist

+30 210 334 1547

sakkas.georgios@nbg.gr

Θεόδωρος Γιούρας

Economist

+30 210 334 1457

giouras.theo@nbg.gr

Ιωάννης Κρόμπας

Economist

+30 210 334 1207

krompas.ioannis@nbg.gr

Διεύθυνση Οικονομικής Ανάλυσης

Αιόλου 86, Αθήνα 105 51

**ΕΘΝΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

